UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED TRI-WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PRITCHARD AVENUE AND McGREGOR STREET IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year $4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, заінкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня міститься в Українськім Робітничім Домі, на розі вулиць Причард і МекҐреґор, у Вінніпеґу, Ман.

Передплата на рік $4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

Редакція за оголошення не відповідає.

ГЕТЬ ІМПЕРІЯЛІСТИЧНУ ВІЙНУ!

Сьогодні першого серпня — пятнайцята річниця вибуху великої імперіялістичної війни. Сьогодні минає 15 років, як упав перший вистріл і майже ціла Европа запалала кровавим пожаром, а за нею й інші частини світа.

Війна 1914—18 років велася за новий поділ світа й засягнула сотки мільйонів людей у всіх частинах світа. Через поверх чотири роки мільйони людей воювали й умирали в Европі, Азії й Африці. Вони воювали на суші, на морі й у воздусі — в інтересі імперіялізму. Понижчі цифри показують, кілько людей кинув капіталізм в обійми кровавої різні.

НАСЕЛЕННЯ ЗМОБІЛІЗОВАНЕ В 1914—18 РОКАХ.

	Число покликаних під зброю	Процент загального населення
Франція (без кольоній)	7,500,000	20.4
Англія (без кольоній)	4,971,000	10.7
Англійські домінії, кольонії й Індія	4,525,000	
Росія	15,123,000	8.5
Німеччина	13,260,000	20.0
Австро-Угорщина	9,000,000	17.5
Італія	5,615,000	15.3
Румунія	1,000,000	13.3
Злучені Держави	3,800,000	3.8
Разом	65,254,000	

Близько 66 мільйонів найспосібніших і найздоровших робітників і селян відтягнено від продукційної праці й віддано на страшну смерть і каліцтво за муки в окопах. 66 мільйонів невільників капіталу взяло участь в дикій різні, щоб забезпечити зиски капіталістів. Мільйони обманених і зраджених робітників і селян упало в війні й мільйони інших повернули домів каліками.

ВТРАТИ ПІДЧАС ВІЙНИ.

	Убитих і померших від ран	Поранених	Окалічілих на ціле життя
Франція	1,550,000	3,100,000	800,000
Англія	725,000	2,050,000	350,000
Німеччина	1,835,000	4,215,000	665,000
Росія	700,000	2,750,000	410,000
Загальні втрати всіх воюючих країн виносили около	9,000,000	19,000,000	3,500,000

В наслідок світової війни населення тільки десятьох країн зменшилося на 35 мільйонів. У післявоєнних роках смерть також зібрала велике жниво. Багато мільйонів людей, ослаблених і підкопаних на здоровлю через страждання в часі війни, нужду і брак достаточних харчів, упали жертвою ріжних епідемій. Около 12 мільйонів людей померло у всіх країнах на саму інфлюенцу.

Крім цих 66 мільйонів, наражуючих своє життя в окопах, багато робітників у всіх країнах було занятих виробом зброї, амуніції, аеропланів, трійливих газів та інших знарядів знищення. Підчас війни всі фабрики гарячково працювали над виробом воєнних матеріялів. У 1917—18 роках відтягнено з нормального процесу продукції для виробу воєнних матеріялів таке число робітників у трох великих державах: у Франції около мільйон 800 тисяч, в Англії два мільйони, в Злучених Державах около мільйон 200 тисяч.

Факт, що багато мільйонів найліпших і найспосібніших робітників через поверх чотири роки були відірвані від нормального процесу продукції, факт, що індустрія як цілість була пристосована до виробу воєнних матеріялів і, остаточно, спричинені війною знищення, — витворили в головних воюючих країнах загальний економічний упадок і загальне зубожіння працюючих мас. Індустрія була ушкоджена, рільництво потерпіло в подібний спосіб. Літа голоду й хронічного недоїдання ще свіжі в памяти всіх народів центральної Европи. Доперва в 1925—26 роках світова економічна система вспіла знову досягнути свого передвоєнного степення. Однак кілька капіталістичних країн, а особливо Англія, ще й досі не досягли передвоєнного степення продукції.

Сьогодні, в пятнайцяту річницю вибуху великої війни, коли імперіялізм знову побрязкує шаблею, коли питання імперіялістичного атаку на Радянський Союз стає актуальним, ми повинні памятати жертви й наслідки минулої світової війни й зі збільшеною енергією боротися проти воєнних крикунів, повинні боротися за повалення капіталістичної системи, яка неминучо веде до нових грабіжницьких війн.

Сьогодні революційний пролетаріят цілого світа під проводом Комуністичного Інтернаціоналу демонструє на вулицях міст проти загрози нової імперіялістичної війни, демонструє проти плянованого атаку імперіялістів на Радянський Союз. Робітники Канади під проводом своєї Комуністичної Партії простягають сьогодні братню руку міжнародньому пролетаріятові й разом з ним проголошують клясову війну проти імперіялістичної війни.

В пятнайцяту річницю вибуху світової війни канадійські робітники й бідні фармері кличуть:

Геть з імперіялістичною війною!

Руки геть від Радянського Союза!

Хай живе міжнародня робітнича солідарність!

Хай живе Союз Радянських Соціялістичних Республік!

МІЖНАРОДНІЙ ЧЕРВОНИЙ ДЕНЬ.

Комуністичний Інтернаціонал ухвалив провести в цім році міжнародній червоний день, що буде днем перевірки готовности бойових лав революційного пролетаріяту до боротьби проти імперіялістичних війн, за оборону СРСР, за світову соціялістичну революцію.

1. серпня, на коли Комінтерн призначив червоний день, є пятнадцятою річницею початку світової імперіялістичної війни. Цей день мусить багато нагадати пролетаріятові з історії клясової боротьби, науку, що її робітнича кляса винесла з імперіялістичної війни, пригадати тепер якраз на часі.

Саме з цим днем зв'язані спогади про отверту найпідлішу зраду соціял-демократів, що пішла за імперіялістами обороняти капіталістичну батьківщину, потягла й робітництво на криваву братовбивчу різанину. Червоний день повинен допомогти розбити залишки довір'я робітничих мас до соціял-демократів, що подекуди ще лишились.

Ось через, що соціял-демократи з неменшою ненавистю, ніж усі інші буржуазні партії, ставляться до готування комуністичних партій до червоного дня.

1. серпня має бути найбільшим проявом клясової боротьби в капіталістичній Европі. Сили революції, що нагромаджуються і збільшаються останніми роками, будуть протиставлені на весь зріст проти сил імперіялізму, реакції, фашизму. Протягом цього року клясова боротьба в капіталістичних країнах всупереч твердженням правих, швидко зростає, пролетаріят починає переходити від оборони до наступу.

Криваве 1. травня сього року вийде в історію, як один з переломних етапів зростання сил пролетаріяту, перемоги німецьких комуністів на виборах фабзавкомів, польських — на муніципальних виборах; демонстрації й барикади в Польщі, велетенський зріст робітничого руху в Франції — це покажчики підйому революційної хвилі, зростання сил армії Комуністичного Інтернаціоналу.

До червоного дня готується і капіталістичний фронт. Німецькі соціял-демократи розпустили спілку червоних фронтовиків, забороняють комуністичні газети, збираються як і 1. травня кулями й багнетами зустрінути демонстрацію сили робітничої кляси. В інших капіталістичних країнах уряди також намагатимуться заборонити червоний день.

Але загнати в запілля революційний робітничий рух, на теперішньому етапі, вже не пощастить нікому, пролетарі всесвіту вийдуть на вулицю показати, що всяку спробу нової імперіялістичної війни, спробу замаху на Радянський Союз, вони перетворять у війну проти капіталістів, в соціялістичну революцію. Батьківщину світового пролетаріяту, фортецю революції — СРСР, вони обронятимуть разом з радянським пролетаріятом.

СУПЕРЕЧНОСТІ МІЖ ІМПЕРІЯЛІСТСЬКИМИ ДЕРЖАВАМИ.

Знов німецька проблема стає за вузол, що в ньому зв'язані найгостріші суперечності між імперіялістичними державами. Німецька буржуазія дуже вміло і мистецьки в'язала перегляд пляну репараційних платежів з ревізією Версальського договору. Основна теза німецької буржуазії щодо пляну Юнга дуже проста. "Ви доводите, що Німеччина має змогу сплачувати репараційні внески розмірами і в строки, що їх призначає плян Юнга, — заявляє німецька буржуазія своїм кредиторам. "Ми не перечимо, але дайте нам змогу забезпечити цілковите й своєчасне виконання покладених на нас зобов'язань. Це є можливе тільки, коли німецька зовнішня торговля розвиватиметься далі, а для цього господарське життя Німеччини треба остаточно нормалізувати, розв'язавши проблему: повернути Райнщину і Саарщину". Ця мова зрозуміла і далеко не є неприємна англійському й американському імперіялізмові. Для англійського імперіялізму повернути Німеччині Райнщину й Саарський басейн є річ цілком прийнятна, бо в такий спосіб відновлюється політична рівновага в Західній Европі, порушена після Версальського миру французькою перевагою. З другого боку — для англійського імперіялізму німецькі вимоги є прийняті через те, що виконання їх економічно послаблює Францію: Саарський басейн є основна кам'яновугільна база французької важкої промисловости, що дуже змагається після війни з англійською. Для Злучених Держав посилити Німеччину бажано з двох причин. По-перше, Злучені Держави безпосередньо зацікавлені розвитком німецької економіки, куди вкладено мільярди доларів. По-друге, тепер і для північно-американського капіталу, як і для англійського, чия небудь перевага, чия небудь диктатура в Европі є небажане явище, бо може створити трудноші для північно-американського впливу й північно-американської експазії.

Отже, Франція є ізольована. Політика недоторканости Версальського договору, як основи французької переваги в Европі, потрапляє на інтереси інших найзначніших імперіялістичних держав і не має більше підтримки. А тим часом для провідних кол французької великої буржуазії, "для французького фінансового капіталу вимоги Німеччини є цілком неприйняті. Негайне і цілковите звільнення Райнщини, що за нього вже отверто висловився англійський уряд, застукало б зненацька французьких імперіялістів. Як відомо, вони також мало надають ціни льокарнським гарантійним зобов'язанням Німеччини, як і добре тепер забутим угодам укладеним з Англією і з Злученими Державами за доби Версальської конференції про гарантію східніх кордонів Франції.

Французькі імперіялісти далеко більше довіряють реальним оборонним заходам, бо їх невідв'язно переслідує примара німецького реваншу. Такі реальні оборонні заходи запроєктовано вже давно і частково їх уже здійснюють. Це є — збудування смуги фортець на франко-німецькому кордоні. Французькі військові кола, не криючись із тим, говорять і пишуть щодо закінчення цих озброєнь, тоб то до 1935 року, нема чого й гадати, щоб звільнити третю зону Райнщини. Ще болючіш, можливо, сприймається вимога звільнити Саарщину. Французька важка промисловість боротиметься проти цього, як говориться, до кінця.

Звідси видно, як тепер загострюються суперечності в Західній Европі. Німецька проблема в її сучасній постаті доводить, що західньо-европейське міжнародне становище дуже хитке та що можливі величезні ускладнення в найближчому майбутньому.

Цікаво відзначити, що і в Німеччині і у Франції разом із цим відроджуються, як видно, тенденції до неможливого, здавалося б, компромісу. Знов привідцями є лівобуржуазні партії. Як видно, ті пляни, що їх висував Бріян підчас відомого побачення з Штреземаном у Туарі, знову оживають. Проте, в політиці французької буржуазії думка про угоду з німецькою буржуазією завжди була з протилежними тенденціями, що дістали свій вираз в окупації Руру. Знову виникає думка утворити західньо-европейський, континентальний бльок, протипоставлюваний тепер Англії й Злученим Державам, але в основі спрямований проти Радянського Союзу. Такі думки висловлюють у Німеччині і з правого і з лівого боку. У Франції вони мають відгук тільки у партії лівого бльоку. Але такі пляни обґрунтовують і випускають кола, що направляють політику лівих і правих партій буржуазії.

КООПЕРАЦІЯ В КАПІТАЛІСТИЧНИХ КРАЇНАХ ЕВРОПИ.

Міжнародній день кооперації, що його святкували цього року на 6-го липня, є для реформістських кооперативних діячів нагода пишатися своїми досягненнями. У цей день вони всіляко роздмухують "великий успіх" споживчої кооперації в сфері обігу та продукції товарів, підкреслюють "систематичний наступ" споживчих товариств, здобуття нових позицій всередині капіталістичного господарства, тощо.

Минулий рік позначився дальшим проходженням фінансового капіталу в сферу обігу. По всіх великих капіталістичних країнах збільшилось число могутніх торговельних фірм та поширилась сфера впливу старих. Досить навести кілька прикладів. В Англії, яку вважають за батьківщину кооперації, заходились організовувати великі торговельні концерни, які загрожують монополізувати ріжні ділянки торговлі. Постачання мороженого м'яса вже перебуває в руках однієї великої фірми, яка має понад 2,600 розподільників. Торговлю рибою провадить відома на цілий світ фірма Левер, що має торговельну сітку на 1,600 крамниць. Останніми часами відбувається злиття двох великих фірм "Том енд Колоніял Сторс" та "Мідов Дейрі Компані", що разом із фірмою Ліптон та іншим торговельним товариством матимуть понад 5,000 крамниць кольоніяльних товарів (тобто понад половину усіх крамниць англійської кооперації).

У Франції 80 фірм, що мають велику сітку філій, панують над усією роздрібною торговлею речами масового споживання. У Німеччині провідні торговельні фірми Тіц, Карштадт і інші чимраз більше забираються до робітничих кварталів і вже минулого року випередили темп зростання споживчих товариств. Таке саме становище бачимо і в інших країнах: у Швайцарії, Чехословаччині й навіть у Фінляндії, де є абсолютне зростання кооперації.

Отже, скрізь бачимо відносне витискання кооперації новими формами гуртових підприємств, що маючи підтримку банків, всюди конкурують з кооперативами. Величезне зменшення покупної спроможности найширших шарів трудящої людности по всіх країнах надзвичайно загострює боротьбу за охоплення споживчих мас. Кооперація тепер, відмінно від того, що було, протистоїть не дрібним торговцям, яких вона поконала, централізуючи закупну діяльність й вдосконалюючи свої заклади. Вона протистоїть фінансовому капіталові, що бере над нею гору також у сфері використовування торговельного апарату. Цій перевазі капіталу кооперація могла-б запобігти, коли-б вона ґрунтувала політичною зброєю організаційного охоплення й активізації найширших шарів трудящих, виховування цих мас до боротьби проти монополістичного капіталу та його держави. Але саме цього не хочуть реформістські ватажки кооперативного руху в капіталістичних країнах. Їхня політика співробітництва з буржуазією також у сфері обігу та розподілу товарів спонукає добу кооперативного руху. Отож у тих районах, де ведуть статистику соціяльного складу членів кооперативів, як от у Німеччині, Швеції, Латвії, тощо, можна констатувати систематичне витискання пролетарських членів і заміну їх дрібнобуржуазними елементами. Відсоток участи робітництва в кооперації в цих країнах після війни скрізь зменшився. По інших країнах у Франції, в Англії, а почасти в Чехословаччині кооперативні крамниці відкривають не в робітничих кварталах, а в тих районах, де живуть заможні верстви дрібної буржуазії.

Проти цієї політики бльокування з капіталістами, проти цієї практики, що має цілком обуржуазити кооперативний рух і зробити його придатком капіталістичної торговельної системи, завзято бореться революційне крило кооперативного руху за проводом комуністів. Вимоги комуністів відповідають інтересам не тільки всієї робітничої кляси, а й власним інтересам кооперації, як масового руху.

Тільки тоді, коли кооперація виступатиме єдиним бойовим фронтом з усіма іншими революційними органами робітничої кляси, коли вона вкупі з революційними трейд-юніями та компартіями стане до боротьби проти всієї системи капіталістичного господарства, щоб цілком знищити її, тільки тоді кооперація зможе виконати свої завдання допомічної організації в клясовій боротьбі й створити передумови, що після того, як пролетаріят здобуде владу, зроблять з неї органічну складову частину нового соціялістичного суспільства.

М—н.

РУМУСЬКИЙ УРЯД ТОРГУЄ.

Польська й західньо-українська преса подає за бразилійською пресою відомості, що до певної міри характеризують те, якими брутальними способами румунський уряд намагається позбутися національних меншостей.

Останніми роками, пишуть газети, на плянтаціях кави в Бразилії почало зменшуватися число робітників. Бразилійські плянтатори почали шукати нових невільників. Визискувачі мають добрий нюх і вони звернулися до Румунії. Румунський уряд ухвалив піти їм назустріч, щоб за їхньою допомогою хоч трохи "розвязати" справу національних меншостей. Відомо, що Румунія має понад 30 відсотків "інородців", які завдають чимало клопоту урядові, бо ці "інородці" свідоміші й культурніші за самих румунів. Особливо великі клопоти має румунська влада в Бесарабії.

Румунському урядові спало на думку, що він з допомогою бразилійських плянтаторів може зменшити число національних меншостей на захоплених землях та збільшити там румунський елемент новими румунськими кольонізаторами. Для цього з його допомогою проведено шалену агітацію серед бесарабських українців за виїзд до бразилійської провінції Сао-Павльо, яку малювали перед ними яскравими фарбами, як казкову країну щастя.

У наслідок цієї злочинної агітації кілька десятків тисяч українських селян у Бесарабії спродалися й виїхали до Бразилії.

На бразилійських плянтаціях кави українські селяни замість казкового щастя побачили тяжку працю та неймовірний визиск. Жахлива дійсність так суперечила всьому тому, що їм обіцяли, що облурені й обурені селяни, щоб не потрапити в неминуче невільництво, масово подалися до портів, щоб повернутися на батьківщину, дарма, що там вони спродали все, що мали. Але тут зустріла їх непередбачена несподіванка. Румунський консуль, очевидно з наказу румунського уряду, відмовився видати їм візи на поворот до Румунії. Нещасним довелося таки йти в невільництво. Таким брутальним способом румунський уряд позбувся кількох десятків тисяч українських селян.

НЕ ДОВІРЯЮТЬ УРЯДОВІ МЕКДОНАЛДА.

"Берлінер Тагеблят" друкує інтерв'ю свого кореспондента з лідером індійського національного руху Махатмою Ганді. Кореспондент підкреслює, що це інтерв'ю має велике значіння, тому що воно відбулося в момент від'їзду віце-короля Індії лорда Ірвіна до Англії на нараду з урядом Мекдоналда. Кореспондент запитав Ганді, чи вважає він за утворених обставин можливий "почесний вихід" для обидвох сторін. На це Ганді відповів: "Для загального розв'язання питання про індійську конституцію є лише один почесний шлях, а саме — скликання спільної англо-індійської конференції, чого вимагають всі індійські партії. Віковічальні керманичі індійського світу охоче поїдуть до Англії, як лише з боку Англії буде зроблений чесний крок в цьому напрямі. Цей крок повинен передбачати отвертий намір Англії підкорити свої власні економічні інтереси звільненню Індії.

У зв'язку з поїздкою лорда Ірвіна весь тягар проблеми тепер перенесено до Лондону. Хоча до нового кабінету можна віднестися з більшим довір'ям аніж до старого, проте у нас переважає песимістичний настрій. Ми рахуємось з тим, що багато проблем англійської внутрішньої політики відсунуть індійську проблему на останнє місце".

РУМУНСЬКІ ГРАНІЧЕРИ ВОЮЮТЬ.

В Орішівцях на Буковині устроїли собі новочасні українські невільники й раби в неділю танець. Це вразило майора граничерів і він післав своє військо "злушити бунт" — розігнати танець. Через це прийшло до бійки межи вояками з селянською молоддю. Тепер прийшло військо до села і катує-вбиває селян, а "демократичні" власти загрозили селові тяжкими наслідками — значить ще гіршим пригнобленням. Так бачимо військо є для того, аби панські лани обробляти, робочим працю й хліб відбирати, та українських працюючих ще тяжше пригноблювати.